

ДОДАТОК VII

СОСТОЈБИ НА ЛОКАЦИЈАТА И ВЛИЈАНИЕТО НА АКТИВНОСТА

**Друштво за производство, земјоделие, трговија и услуги “ФРЕШ ФАРМ” ДОО
увоз – извоз Мршевци, Илинден**

Барање за добивање на А интегрирана еколошка дозвола

ДОДАТОК VII

СОСТОЈБИ НА ЛОКАЦИЈАТА И ВЛИЈАНИЕТО НА АКТИВНОСТА

СОДРЖИНА

VII.1.	Услови на терен на инсталацијата	3
VII.1.1.	Почва и подземни води	3
VII.1.2.	Воздух	3
VII.1.3.	Водни ресурси.....	4
VII.2.	Оценка на емисиите во атмосферата	4
VII.3.	Оценка на влијанието врз површинскиот реципиент	6
VII.4.	Оценка на влијанието на испуштањата во канализација	7
VII.5.	Оценка на влијанието на емисиите врз почвата и подземните води.....	7
VII.5.1.	Расфрлање на земјоделски и неземјоделски отпад	8
VII.6.	Загадување на почвата/подземната вода	8
VII.7.	Оценка на влијанието врз животната средина на искористувањето на отпадот во рамките на локацијата и/или неговото одлагање	8
VII.8.	Влијание на бучавата	9

VII.1. Услови на терен на инсталацијата

Проектната локација се наоѓа во северниот дел на РСМ, во Скопскиот плански регион, односно Општина Илинден. Локацијата е речиси на средина помеѓу населеното место Ајватовци (на оддалеченост од околу 1,75 km од локацијата) и населено место Мршевци (на оддалеченост од околу 1,80 km), и е поврзана со населените места со локалниот асфалтен пат со должина 3,9 km.

Надморската висина на локацијата каде е изградена живинарската фарма изнесува 369 m, додека координатите на локацијата се дадени во Табела 1:

Табела 1 Координати на локацијата на живинарската фарма

1.	X: 7551100.313449796
	Y: 4652071.403556246;
2.	X: 7551096.1836308722
	Y: 4652006.58217983;
3.	X: 7551268.0756319502
	Y: 4652100.395475494;
4.	X: 7551344.862920754
	Y: 4651983.715695428.

Според розата на ветрови доминантни ветрови во скопското подрачје се ветрови кои дуваат од северна и северозападна страна. Теренот на кој се изградени објектите е рамен. Во рамничарските предели на општината процесот на ерозија е слаб.

VII.1.1. Почва и подземни води

Парцелата на која е изградена живинарската фарма, во минатото била земјоделска површина, опколена со други земјоделски површини.

На локацијата на инсталацијата, е изграден бунар со препорачан капацитет за експлоатација на подземни води од $Q_{\text{eksp}}=1,0$ l/s. Водата од бунарот се употребува за санитарни потреби на вработениот персонал и за потребите за исхрана за живината. Водата од експлоатациониот бунар ЕБ-1, согласно направените анализи на квалитет на водата од бунарот (хемиска и микробиолошка анализа на водата), ги задоволува стандардите за безбедна вода за користење во рамки на живинарската фарма.

Нема податоци за сегашни загадувања на почвата и/или подземните води или загадувања кои настанале во минатото на самата локација и во нејзината околина.

VII.1.2. Воздух

Загадувањето на воздухот во Општина Илинден е од сезонски карактер, што е поврзано како со метеоролошките услови (антициклонални состојби во денови со магла и

температурни инверзии), така и со зголемена емисија на штетни материи, кога покрај индустриските капацитети и сообраќајот, активни се и топланите и индивидуалните ложишта. Појава на повисоки концентрации на загадувачки материи во воздухот има во зимските месеци (ноември-февруари), т.е. за време на грејната сезона.

Како загадувачи на воздухот на територијата на Општина Илинден се јавуваат: инсталациите во индустриската ТИРЗ 1, како и други помали инсталации со котлари и индивидуалните ложишта.

Со цел да се следи квалитетот на амбиентниот воздух во Општина Илинден, поставена е мониторинг станица за квалитет на воздухот во дворот на училиштето „Браќа Миладиновци“ во с. Миладиновци (со координати X: 7554506.7777691563 и Y: 4649479.879032856). Оваа мерна станица е дел од националната мрежа за следење на квалитетот на воздухот под надлежност на МЖСПП.

Според мерењата, количеството на PM_{10} честички во воздухот во согласност со законски пропишаните количини за загадувачки материи во воздухот за Општина Илинден се вон дозволените граници голем дел од времето и укажуваат на лош квалитет на воздухот.

Во текот на 2023 година податоците од мониторинг станицата за PM_{10} честички покажуваат надминувања на 24 часовните гранични вредности (максимално дозволената количина за заштита на човековото здравје $50 \mu g/m^3$) за 33 денови. Исто така евидентирано е надминување и на параметарот озон (O_3) – околу 23 пати за 2023.

VII.1.3. Водни ресурси

Општина Илинден има скромна хидрографија, бидејќи на нејзина територија нема постојани природни водотеци, освен сливот на Сува река.

Предметниот простор е сместен помеѓу два водотека, на исток Сува Река (на оддалеченост од околу 2 km), а на запад е временниот тек Ѓеран (оддалеченост од околу 8,5 km), кој од Ченто до вливот во Сува Река, кај с. Р'жаничино е канализиран. Од спојот на западниот и источниот водотек (влив на Ѓеран во Сува Река), водата се дистрибуира во реката Вардар, кај с. Таор. Источно од с. Бунарџик, присутен е времен водотек, како десна притока на Сува Река. На север присутна е вододелница, каде водите се слеваат кон север (надвор од предметниот простор).

VII.2. Оценка на емисиите во атмосферата

Емисиите во воздух од работењето на компанијата „Фреш Фарм“ потекнуваат главно од:

- Емисии од системот за вентилација од објектите за одгледување на пилиња и кокошки несилки;
- Емисии на загадувачки материи (NO_x , CO, CO_2 , суспендирани честички PM_{10}) од согорување на дизел гориво (погонско гориво) кое се користи за греење на објектот за пилињата, само во текот на зимскиот период и при евентуално вклучување на агрегатот при прекини во снабдувањето со електрична енергија;
- Мобилни извори при доставувањето, складирањето и транспорт на храната и другите сировини и репроматеријали, како и од преземањето и транспортирање на готов производ (конзумни јајца);
- Фугитивни емисии при вселувањето и иселувањето на јатата,
- Собирањето и складирањето на угинати птици;
- Суво чистење на објектите (на крајот на секој турнус);
- Собирањето и транспортот на екскретот.

Системот за загревање на одгледувалиштето за пилиња вклучува три генератори на топол воздух (т.н. тајфуни), кои ќе функционираат само во зимскиот период кога температурите на амбиентниот воздух се многу ниски (околу 20-тина дена). Генераторите како погонско гориво користат дизел гориво и работат на принцип на внатрешно согорување на дизелот. Како резултат на согорувањето, се создаваат дифузни емисии на загадувачки супстанции (NO_x , CO и CO_2 , SO_2 , суспендирани честички PM_{10}), кои се испуштаат преку системот за вентилација кој служи за испуст на воздух од објектот на одгледувалиштето за пилиња. Поради честите измени на воздухот во одгледувалиштето, емисиите на загадувачки материи ќе бидат незначителни и нема да претставуваат закана за здравјето и благосостојбата на живината.

Агрегатот, кој користи дизел како погонско гориво, ќе работи само во случаи на прекини во снабдувањето на живинарската фарма со електрична енергија. Доколку се земат во предвид времетраењето и фреквенцијата на негово работење, не се очекуваат значителни емисии во воздухот кои произлегуваат од истите.

Во фугитивните емисии во воздухот доминираат материи кои се продукт од распаѓање на органските материи и физиолошките процеси на живината. Тие се карактеризираат со непријатна миризба, но имајќи во предвид дека живинарската фарма е нова со инсталирана нова современа опрема и автоматизиран систем на следење на параметрите, како и високо ефикасен вентилациски систем во секое одгледувалиште, нема да има концентрација на штетни материи кои би ги надминале максимално дозволените концентрации согласно националното законодавство за секоја од загадувачките материи и штетно би влијаеле врз животната средина.

Фугитивни емисии на прашина, јаглерод диоксид, јаглерод моноксид, амонијак и водород сулфид, се очекуваат од вентилациониот систем на секое од одгледувалиштата за пилиња и кокошки несилки.

Емисии на азотни оксиди (N_2O) и метан (CH_4) од кафезното одгледување на живина се многу мали при често отстранување на ѓубривото. Екскретот како суво ѓубриво преку транспортер се полни во тракторски приколки и кипер камиони и потоа се носи до биогасната централа во Градско за добивање на биогас, со која Фреш Фарм има склучено Договор за 15 години. Сулфур водородот (H_2S) е присутен во многу мали концентрации околу 1ppm.

Нивоата на прашината генерално земено се пониски при кафезното одгледување на кокошки. Може да се смета дека прашината е носител на гасовитите продукти како што се (CH_4) и (NO_2) така што при кафезното чување на кокошки несилки се значително пониски за разлика од чување на отворено.

“Фреш Фарм” поставува одржливост во своето работење со минимизирање на влијанијата врз животната средина. Со сувото чистење на крај на секој турнус и континуирано собирање на екскретот и негово носење во биогасна централа (2 пати неделно), негативните влијанија врз квалитетот на воздухот значително ќе бидат минимизирани.

Операторот врши редовно отстранување на екскретот, редовни проверки на исправноста и одржување на вентилационите системи, редовно одржување и чистење на генераторите на топол воздух и проверка на резервоарот за гориво, што придонесува за минимизирање на емисиите на загадувачки материи во воздухот.

Имајќи во предвид дека живинарската фарма е нова, досега не се вршени мерења на емисии на загадувачки материи во воздух.

Операторот ќе врши мерења на емисии во воздух согласно условите кои ќе бидат дефинирани во издадената А ИЕД.

VII.3. Оценка на влијанието врз површинскиот реципиент

Отпадните води од живинарската фарма на Фреш Фарм потекнуваат од санитарна вода од санитарните јазли и кујната во инсталацијата.

Во технолошкиот процес на Фреш Фарм, не се користи вода, освен за пиење за пилињата и кокошките несилки. Во рамки на живинарската фарма вода се користи и за санитарни потреби на вработените, одржување хигиена во административниот објект, разладување на халите со пилиња и несилки, наводнување на дворни површини.

Поради предвиденото суво чистење на објектите, нема генерирање на отпадни води од чистењето на одгледувалиштата.

Со изградбата на пречистителната станица за фекални води и ставањето во функција на истата се врши пречистување на санитарните отпадни води (мали количини кои се користат за санитарни потреби на вработените). По пречистувањето на санитарните отпадни води, пречистените води се собираат и реупотребуваат за полевање на зеленилото во рамки на инсталацијата и нема емисии во реципиент.

Предвидени се редовни мерења со цел следење на квалитетот на водата на излез од пречистителната станица, пред истата да биде употребена.

Атмосферските води од покривите на објектите, се прифаќаат во атмосферски хоризонтални, вертикални олуци и се комплетно одделени од отпадните фекални води кои се пречистуваат, а се собираат во бетонска јама поставена помеѓу двете одгледувалишта, а потоа се користат за наводнување на зеленилото.

VII.4. Оценка на влијанието на испуштањата во канализација

На предметната локација и во околината нема воспоставено канализациона мрежа и нема испуштања на отпадни води од живинарската фарма во канализација.

VII.5. Оценка на влијанието на емисиите врз почвата и подземните води

Во оперативната фаза евентуално загадување на подземните води може да дојде како резултат на неправилно управување со генерираниот екскрет, и другите видови на отпад, како и во случај на дефект на пречистителната станица за отпадни фекални води.

Имајќи ја во предвид природата на активностите во фармата, постои потенцијална опасност од загадување на подземните води доколку настане инцидентно истекување на екскретот при негово собирање или пак при негово товарање во кипер камионите кои го носат до биогазната централа или за време на транспорт. Самиот процес на отстранување на екскретот преку вградени системи за изгубување и финално отстранување од одгледувалиштата преку вертикален надворешен транспортер, при нормална работа нема да резултира со емисии на загадувачки материји во почвата или подземните води.

Можно е и хемиско и бактериолошко загадување на експлоатациониот бунар за водоснабдување на живинарската фарма, како резултат на несоодветно складирање на органскиот отпад или истекување на течно гориво (дизел) кое се користи во живинарската фарма за загревање на одгледувалиштето за пилиња, при инцидент/хаварија. Во случај на хаварија, почвата и подземните води ќе бидат

изложени на загадување до степен кој ќе биде во директна зависност од хидрогеолошките карактеристики на теренот.

Со пречистувањето на санитарните отпадни води е спречено загадување на подземните води и почвата.

Сервисирањето на возилата со кои се транспортираат јајцата се врши во овластен сервис, каде што се врши и промена на моторното масло.

Од горенаведеното може да се заклучи дека од живинарската фарма „Фреш Фарм“ не се очекуваат емисии во почвата, ниту пак во подземните води за време на секојдневното функционирање на инсталацијата.

VII.5.1. Расфрлање на земјоделски и неземјоделски отпад

Во рамки на инсталацијата, нема расфрлање на земјоделски и неземјоделски отпад.

Операторот има склучено долгогодишен договор (15 години) со биогасната централа во Градско за преземање на севкупната количина на генериран екскрет од живинарската фарма за производство на биогас.

VII.6. Загадување на почвата/подземната вода

Поради големата оддалеченост на водните текови од предметната локација, како и предвидениот начин на управување со генерираниот екскрет (кој редовно се презема и транспортира до биогасната централа во Градско) и пречистувањето на санитарни отпадни води, не се очекуваат емисии во површински и подземни води и почви.

Потенцијална контаминација на почвата може да се случи при неправилно постапување со генерираниот екскрет или при негово транспортирање до крајната дестинација во биогасната централа во Градско, како и во случај на дефект на пречистителната станица за отпадни фекални води.

VII.7. Оценка на влијанието врз животната средина на искористувањето на отпадот во рамките на локацијата и/или неговото одлагање

Управувањето со отпадот кој се создава од производните активности на живинарската фарма е во согласност со националното законодавство од областа на управување со отпад, односно Законот за управување со отпад („Сл. весник на РМ“ бр.216/21), каде се дефинирани обврските на создавачот на отпад според кои треба да се управува со истиот, односно согласно Член 26:

Создавачот и/или поседувачот е должен отпадот:

- да го селектира;
- да го класифицира според Листата на отпади (Сл. Весник на РМ бр.100/05);

- да ги утврдува карактеристиките на отпадот;
- да врши контрола на влијанијата на отпадот врз животната средина, животот и врз здравјето на луѓето;
- да го складира отпадот на места предвидени за таа намена и
- да го преработува отпадот, а доколку неговата преработката е технички неизводлива и економски неисплатлива, да го предаде на правното и на физичкото лице кое има дозвола за собирање и за транспортирање, преработка, отстранување и/или извезување на отпадот.

Ако отпадот има една или повеќе опасни карактеристики, создавачот и/или поседувачот се должни да го класифицираат отпадот во категоријата опасен отпад и да постапуваат со него како со опасен отпад.

Со цел интегрирано управување со отпадот кој се создава во рамките на живинарската фарма согласно националното законодавство и најдобрите практики, Операторот ги презема следните активности:

- Редовна селекција на отпадот на местото на создавање по фракции и привремено складирање на секоја фракција до нејзино финално одлагање;
- Има склучено договори за преземање на секоја фракција на отпад која се создава во рамките на инсталацијата со лиценцирани компании за преземање на соодветниот тип на отпад;
- Поставување на садови за различните типови на отпад на соодветни локации во рамките на инсталацијата и нивно означување со шифра на отпад;
- Превенција на создавање на отпад, вршејќи редовни обуки на вработените;
- Редовно изгубрување, преку соодветно отстранување на екскретот од живината, предавање и транспортирање до биогасната централа во Градско со која Операторот има склучено Договор за преземање на 15 години;
- Табелите на барањето означени како Табела VII.3.1, VII.5.2, VII.5.3 не се апликативни за инсталацијата Фреш Фарм и затоа во формуларот на Барањето не се пополнети со податоци.
- На самата локација не се врши искористување на сопствениот отпад.

VII.8. Влијание на бучавата

Главни извори на бучава во живинарската фарма претставуваат опремата, работата на млинот за производство на храна и системот за вентилација, системот за загревање на објектот за пилиња, како и транспортните возила со кои се дистрибуира готов производ.

Можно е зголемено ниво на бучава над дозволените граници како резултат на неисправна опрема (вентилатори, транспортери, млин) што претставува ризик по

здравјето на работниците, како и добросостојбата на животните. Инсталираната опрема во компанијата „Фреш Фарм“ која генерира бучава, е поставена во внатрешноста на објектите. Со оглед на тоа што изворите на бучава се наоѓаат во затворени простории со добра изолација, нивото на бучава што ќе се продуцира во животната средина се очекува да биде во рамки на дозволените граници.

Бучавата ќе се следи еднаш годишно на 4 мерни места позиционирани на границите на инсталацијата.

Доколку се почитуваат предвидените мерки и активностите се одвиваат во согласност со препораките на производителот на опремата, добра пракса и примена на најдобри достапни технологии не се очекува создавање на бучава во животната средина повисока од онаа предвидена со националното законодавство за подрачје од III степен за заштита од бучава, од 60 (д)- 55(н) dB (A).